

Vlastivěda
Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vlastivěda je spolu s **Přírodovědou** vyučovacím předmětem pro realizaci druhého období vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vlastivěda se vyučuje ve 4. ročníku - 1 hodiny týdně, 5. ročníku 2 hodiny týdně, Přírodověda se vyučuje ve 4. - 5. ročníku - 2 hodiny týdně.

Vzdělávací obsah oboru Člověk a jeho svět je rozdělen na pět tematických okruhů, z nichž ve **Vlastivědě** se realizují tři okruhy –

Místo, kde žijeme

Lidé kolem nás

Lidé a čas

v **Přírodovědě** se realizují dva okruhy –

Rozmanitost přírody

Člověk a zdraví

Kromě vlastního vzdělávacího obsahu jsou v oboru Člověk a jeho svět realizována i průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a zejména Multikulturní výchova.

Žáci pracují nejčastěji ve třídě nebo počítačové učebně. Mohou využívat interaktivní tabuli. Na výuku navazují různé akce, exkurze (ZOO, botanická zahrada, planetárium, muzea), návštěvy (stanice mladých přírodovědců, výzkumná zařízení, různých ekosystémů), pobytové akce, výstupy projektů.

Při výuce se využívá různých forem a metod práce – skupinové vyučování, projektová výuka, vycházky, exkurze, vyhledávání informací a práce s nimi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel rozvíjí u žáků uvedené kompetence následujícím způsobem:

Kompetence k učení

Při výuce vede žáky k(e):

- objevování a poznávání všeho, co je zajímavé a v čem by v budoucnu mohli uspět, motivujeme je k celoživotnímu učení
- vytváření komplexnějšího pohledu na přírodní a společenské jevy
- osvojování si obecně užívaných termínů, symbolů, znaků všech zahrnutých oborů
- preventivnímu chování
- týmovému i samostatnému experimentování a porovnávání dosažených výsledků, včetně diskuse

Kompetence k řešení problémů

Při výuce vede žáky k(e):

- poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
- účelnému rozhodování v problémových situacích
- samostatným objevům, závěrům i řešení
- hledání vlastního postupu při řešení problému
- práci s odbornou literaturou a k využívání různých informačních zdrojů
- efektivní spolupráci při řešení problémových úkolů

Kompetence komunikativní

Při výuce vede žáky k(e):

- nacházení schopností vnímavě sledovat život kolem sebe
- pojmenování pozorovaných skutečností
- používání správné terminologie
- spolupráci při řešení problémových úkolů ve dvojici (skupině)
- vyjadřování vlastních názorů na základě kultivovaného ústního projevu
- orientaci v časovém i místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- uplatňování bezpečnosti a odpovídajícímu sexuálnímu chování s ohledem na zdraví a etické partnerské vztahy

Kompetence sociální a personální

Při výuce vede žáky k(e):

- vytváření příjemné atmosféry v týmu
- vzájemnému respektování a k respektování společenských norem

5.1 UČEBNÍ OSNOVY

Člověk a jeho svět – Vlastivěda, Přírodověda - 1. stupeň

- umění zapojit se do diskuse s akceptováním názorů ostatních
- pomoci druhým v případě potřeby nebo k umění o ni požádat
- oceňování svých názorů a přínosů

Kompetence občanské

Při výuce vede žáky k(e):

- zodpovědnému rozhodování v určitých extrémních situacích a funkční pomoci tehdy, kdy je ohroženo zdraví a život jejich, ale i někoho jiného
- akceptování a uvědomění si svých práv a povinností
- uvědomění si vážnosti věci ochrany tradic své, či cizí kultury a stejně tak i historického dědictví a zároveň i k pochopení, jakou váhu mají pro jejich osobní a pracovní život zároveň
- pochopení, jakou důležitost v jejich životě má jejich zdraví a zároveň i příroda kolem nich

Kompetence pracovní

Při výuce vede žáky k(e):

- bezpečnému používání pomůcek, nástrojů a vybavení
- plnění zadaných úkolů podle svého osobního maxima
- týmové spolupráci z hlediska průběhu i výsledku
- dodržování obecných pravidel bezpečnosti při práci
- plánování pracovních postupů a úkolů
- hledání a objevování vlastních postupů

Kompetence digitální

Při výuce vede žáky k(e):

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2.období

VLASTIVĚDA			
4. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce - rozpozná symboly našeho státu a jejich význam - orientuje se v přírodě a na mapě podle světových stran, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map - porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných zemí	Domov, škola, město Regiony ČR Naše vlast Mapy obecně zeměpisné a tematické Sousední státy	Český jazyk – vlastní jména, - názvy států Výtvarná výchova – památky Český jazyk – sloh – vypravování - cestování Český jazyk – čten	Vlastivědné výlety a vycházky
LIDÉ KOLEM NÁS			
- vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, dodržuje pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	Rodina Soužití lidí Právo a spravedlnost Chování lidí Vlastnictví	VDO - výchova k respektování zákonů, norem, dohodnutých pravidel	Pobytové akce

5.1 UČEBNÍ OSNOVY

Člověk a jeho svět – Vlastivěda, Přírodověda - 1. stupeň

<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze - ukáže na příkladu nemožnost realizace všech chtěných výdajů - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy 	<p>Základní globální problémy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pochopení hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost - motivace k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni - rozvíjení dovedností týmové spolupráce <p>MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých - uvědomovat si, že etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné 	
LIDÉ A ČAS			
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik 	<p>Orientace v čase Současnost a minulost v našem životě</p> <ul style="list-style-type: none"> - státní svátky a významné dny <p>Regionální památky Báje, mýty, pověsti</p>	<p>Výtvarná výchova Český jazyk – čtení Pracovní výchova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Návštěvy kulturních památek, muzeí, - knihoven, - galerií

5. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map - vyhledá jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlišťích lidí na mapách naší republiky, Evropy - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury - posoudí jednoduchým způsobem jejich význam 	<p>Regiony ČR Okolní krajina Evropa a svět</p>	<p>Český jazyk Pracovní výchova Výtvarná výchova MKV</p> <ul style="list-style-type: none"> - kulturní difference - lidské vztahy <p>EGS</p> <ul style="list-style-type: none"> - jsme Evropané - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět - Projekt Evropa – státy a města - MKV - etnický původ 	
LIDÉ KOLEM NÁS			
<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, dodržuje pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy 	<p>Rodina Chování lidí Soužití lidí Právo a spravedlnost Základní globální problémy</p>	<p>MDV</p> <ul style="list-style-type: none"> - práce v realizačním týmu <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobní rozvoj - morální rozvoj 	

5.1 UČEBNÍ OSNOVY

Člověk a jeho svět – Vlastivěda, Přírodověda - 1. stupeň

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze - ukáže na příkladu nemožnost realizace všech chtěných výdajů - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy 			
LIDÉ A ČAS			
<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a jevy - využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik 	Orientace v čase a časový řád Regionální památky	Výtvarná výchova Pracovní výchova Český jazyk Projekt – Z českých dějin	

PŘÍRODOVĚDA			
4. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
ROZMANITOST PŘÍRODY			
<ul style="list-style-type: none"> - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody - uvědomuje si princip rovnováhy v přírodě - nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů - zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organech - třídí prakticky organismy do známých skupin - využívá jednoduché klíče a atlasy - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu 	Společenstva Živá a neživá příroda Rizika v přírodě	EV - ekosystémy - základní podmínky života - vztah člověka k prostředí Výtvarná výchova Pracovní výchova - Český jazyk	Planetárium, vycházky do přírody
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulující mimořádné události - vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako cyklista - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek 	Osobní bezpečí Návykové látky a zdraví	Výtvarná výchova Pracovní výchova EV - vztah člověka k prostředí a zdraví	- Dopravní hřiště

5.1 UČEBNÍ OSNOVY

Člověk a jeho svět – Vlastivěda, Přírodověda - 1. stupeň

- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou			
5. ROČNÍK			-
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	- Poznámky:
ROZMANITOST PŘÍRODY			
<ul style="list-style-type: none"> - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody - nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka - vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách - nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě - rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat 	Vesmír a Země Životní podmínky Ohleduplné chování k přírodě - Živá a neživá příroda	EV <ul style="list-style-type: none"> - ekosystémy – základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Vycházky - Planetárium - Botanická zahrada
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ		-	-
<ul style="list-style-type: none"> - využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu, odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - rozpozná život ohrožující zranění - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou 	Lidské tělo Péče o zdraví Osobní bezpečí Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená	Výtvarná výchova Pracovní výchova VMEGS <ul style="list-style-type: none"> - ochrana člověka za mimořádných událostí 	-

 Poznámky: